

Cauza C-530/20**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

20 octombrie 2020

Instanța de trimitere:

Satversmes tiesa (Letonia)

Data deciziei de trimitere:

6 octombrie 2020

Reclamantă:

SIA EUROAPTIEKA

Instituția de la care emană actul în litigiu:

Ministru kabinets

**LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA [CURTEA
CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII LETONIA]**

[omissis] [Informații privind instanța de trimitere]

HOTĂRÂRE**CU PRIVIRE LA ADRESAREA UNOR ÎNTREBĂRI CURȚII DE
JUSTIȚIE A UNIUNII EUROPENE****PENTRU A SE PRONUNȚA CU CARACTER PRELIMINAR**

[omissis] [numărul cauzei]

Riga, 6 octombrie 2020

Satversmes tiesa [Curtea Constituțională], [omissis] [compunerea instanței de trimitere]

după ce a examinat, în ședință preliminară, dosarul cauzei [omissis] „Par Ministru kabineta 2011. gada 17. maija noteikumu Nr. 378 «Zāļu reklamēšanas kārtība un kārtība, kādā zāļu ražotājs ir tiesīgs nodot ārstiem bezmaksas zāļu paraugus» 18.12. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 100. un 105. pantam un Līguma par Eiropas Savienības darbību 288. panta trešajai daļai” („Cu

privire la conformitatea punctului 18.12 din Decretul nr. 378 al Consiliului de Miniștri din 17 mai 2011 [privind] «Formele de publicitate a medicamentelor și modalitățile în care un producător de medicamente poate oferi medicilor mostre gratuite de medicamente» cu articolele 100 și 105 din Latvijas Republikas Satversme [Constituția Republicii Letonia] și cu articolul 288 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene») [omissis],

arată:

I. Elementele de fapt și de drept relevante în litigiul principal

- 1 La 8 ianuarie 2020, pe rolul Satversmes tiesa [Curtea Constituțională] a fost înregistrată cauza [omissis], ca urmare a excepției de neconstituționalitate formulate de SIA EUROAPTIEKA (denumită în continuare „reclamanta”). [omissis] [aspecte procedurale]
[omissis] [aspecte procedurale]
- 2 Punctul 18.12 din Decretul nr. 378 al Consiliului de Miniștri din 17 mai 2011 [privind] „Formele de publicitate a medicamentelor și modalitățile în care un producător de medicamente poate oferi medicilor mostre gratuite de medicamente” (denumit în continuare „Decretul nr. 378”) prevede: „Este interzisă includerea, în publicitatea pentru un medicament adresată publicului, a unor informații care stimulează achiziționarea medicamentului, justificând necesitatea achiziționării acestuia prin prețul său, prin anunțarea unei reduceri speciale sau prin indicarea faptului că medicamentul este vândut la pachet, împreună cu alte medicamente (inclusiv la preț redus) sau produse” (denumită în continuare „dispoziția în litigiu”).
- 3 **Reclamanta** consideră că dispoziția în litigiu nu este în conformitate cu articolele 100 și 105 din Constituția Republicii Letonia (denumită în continuare „Constituția”) și nici cu articolul 288 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Reclamanta este o societate cu răspundere limitată cu sediul în Letonia, care desfășoară o activitate farmaceutică și face parte dintr-un grup de întreprinderi care constituie una dintre cele mai mari rețele de farmacii și de întreprinderi de vânzare cu amănuntul de medicamente din Letonia. Deși activitatea principală a unei farmacii este distribuirea de medicamente și asistența farmaceutică, farmaciile sunt de asemenea autorizate, în conformitate cu articolul 33 din Legea farmaciei, să distribuie și alte tipuri de produse, precum cele adresate îngrijirii corporale.

În luna martie 2016, reclamanta a anunțat o promoție pe site-ul său internet și în catalogul său lunar, oferind o reducere de 15 % din prețul de achiziție al oricărui medicament în cazul cumpărării a cel puțin trei produse. Prin decizia din 1 aprilie 2016, Vesel-bes inspekcijas Z-u kontroles noda-a [Serviciul pentru Controlul Medicamentelor din cadrul Inspekției Sanitare], în temeiul dispoziției în litigiu, a

interzis reclamantei să distribuie materiale publicitare cu privire la promoția respectivă. Astfel, dispoziția în litigiu ar limita dreptul reclamantei la libertatea de exprimare, consacrat la articolul 100 din Constituție, și dreptul său de proprietate, prevăzut la articolul 105 din Constituție.

Potrivit reclamantei, interdicția prevăzută de dispoziția în litigiu se referă atât la publicitatea pentru un anumit medicament, cât și la publicitatea pentru medicamente în general. În opinia sa, pe de o parte, dispoziția în litigiu limitează dreptul reclamantei de a face publicitate adresată publicului pentru a-și promova marca și pentru a crește notorietatea acesteia. Pe de altă parte, dispoziția în litigiu interzice reclamantei să informeze consumatorii cu privire la condițiile contractuale privind vânzarea produselor care le sunt oferite în farmaciile care funcționează sub marca sa. Prin urmare, în opinia reclamantei, interdicția prevăzută de dispoziția în litigiu a redus clientela obișnuită a farmaciilor acesteia. Or, clientela trebuie considerată ca fiind o proprietate, în sensul articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

[Potrivit reclamantei], luând în considerare esența și scopul Legii farmaciei în ansamblul său, se poate concluziona că legiuitorul nu a autorizat Consiliul de Miniștri să adopte norme cu un conținut similar cu cel al dispoziției în litigiu. În această privință, trebuie să se țină seama de normele dreptului Uniunii, în special de Directiva 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman (denumită în continuare „Directiva 2001/83/CE”).

Dispozițiile Directivei 2001/83/CE se referă la publicitatea care promovează anumite medicamente în sensul articolului 1 alineatul (2) din directiva menționată, iar nu la orice formă de publicitate referitoare la sectorul farmaceutic sau la medicamente în general. În opinia reclamantei, Directiva 2001/83/CE efectuează o armonizare completă în domeniul publicității pentru medicamente, iar statele membre nu sunt autorizate să impună în legislația lor condiții mai stricte privind publicitatea pentru medicamente decât cele prevăzute de directiva menționată. Adoptând dispoziția în litigiu, Consiliul de Miniștri a extins lista formelor de publicitate interzise care figurează la articolul 90 din Directiva 2001/83/CE. Prin urmare, dispoziția în litigiu nu este în conformitate cu articolul 288 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

- 4 **Instituția care a adoptat actul atacat – Consiliul de Miniștri** – consideră că dispoziția în litigiu este în conformitate cu articolele 100 și 105 din Constituție și cu articolul 288 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Aceasta arată că dispoziția în litigiu a fost introdusă în Decretul nr. 378 în temeiul articolului 5 alineatul 5 din Legea farmaciei și în conformitate cu condițiile prevăzute de Directiva 2001/83/CE.

[În opinia sa], faptul că dispoziția în litigiu impune condiții mai stricte privind publicitatea pentru medicamente nu presupune că nu s-a respectat competența conferită Consiliului de Miniștri. Conformitatea condițiilor prevăzute de dispoziția în litigiu cu competența conferită de legiuitor trebuie apreciată în legătură directă cu condițiile prevăzute de Directiva 2001/83/CE și cu obiectivul stabilit în ceea ce privește eliberarea medicamentelor către populație. Interzicerea publicității pentru medicamente adresate publicului larg este justificată de protecția sănătății publice împotriva riscurilor de publicitate excesivă și nepotrivită. Acest lucru rezultă din considerentul (45) al Directivei 2001/83/CE, conform căruia publicitatea pentru medicamentele care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală poate fi permisă în mod excepțional, dar numai cu respectarea anumitor criterii stabilite prin lege. În schimb, medicamentele care se eliberează pe bază de rețetă medicală nu intră sub incidența respectivei excepții privind interzicerea publicității, astfel încât această categorie de medicamente este supusă unei interdicții absolute privind publicitatea. Noțiunea de publicitate pentru medicamente este utilizată de Directiva 2001/83/CE în sens larg. Potrivit articolului 87 alineatul (3) din directiva respectivă, este interzisă publicitatea care încurajează utilizarea irațională a unui medicament, condiție care nu se aplică numai în ceea ce privește utilizarea irațională a unui anumit produs, ci a oricărui medicament. Astfel, dispoziția în litigiu a fost adoptată cu respectarea competenței conferite Consiliului de Miniștri și în conformitate cu dreptul Uniunii Europene.

[Consiliul de Miniștri subliniază că], potrivit datelor furnizate de Organizația Mondială a Sănătății, medicamentele care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală sunt utilizate pe scară largă în Letonia. Dispoziția în litigiu a fost adoptată cu scopul de a reduce utilizarea irațională a medicamentelor care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală și, prin urmare, de a proteja sănătatea publică. Potrivit Consiliului de Miniștri, promovarea utilizării medicamentelor care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală prin invocarea prețului lor (prin reduceri) ar fi nerezonabilă și inacceptabilă din punct de vedere juridic.

II. Reglementarea letonă

5 Articolul 100 din Constituție prevede:

„Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, care include dreptul de a obține, de a păstra și de a comunica în mod liber informații, precum și dreptul de a își exprima opinia. Cenzura este interzisă.”

Articolul 105 din Constituție stabilește:

„Orice persoană are drept de proprietate. Bunurile care fac obiectul dreptului de proprietate nu trebuie utilizate într-un mod contrar interesului public. Dreptul de proprietate poate fi limitat numai prin lege. Exproprierea forțată pentru cauză de utilitate publică este permisă numai în cazuri excepționale, pe baza unei legi specifice și în schimbul unei despăgubiri echitabile.”

- 6 La 10 aprilie 1997, Saeima [Parlamentul, Letonia] a adoptat Legea farmaciei. Această lege a intrat în vigoare la 8 mai 1997. Articolul 5 alineatul 5 din Legea farmaciei prevede: „Consiliul de Miniștri reglementează formele de publicitate a medicamentelor.”

La 20 decembrie 1999, Parlamentul a adoptat Legea privind publicitatea. Această lege a intrat în vigoare la 24 ianuarie 2000. Articolul 7 alineatul 1 din Legea privind publicitatea prevede: „Pot fi prevăzute condiții suplimentare în domeniul publicității prin alte legi”. Alineatul 2 al articolului menționat prevede: „Consiliul de Miniștri stabilește condițiile suplimentare în ceea ce privește conținutul, forma sau modalitățile de difuzare (inclusiv modalitățile de difuzare a publicității prin intermediul mass-media) a publicității referitoare la anumite bunuri, grupuri de bunuri sau servicii”.

- 7 La 17 mai 2011, Consiliul de Miniștri a adoptat, în temeiul articolelor 5 și 56 din Legea farmaciei și al articolului 7 din Legea privind publicitatea, Decretul nr. 378 al Consiliului de Miniștri [privind] „Formele de publicitate a medicamentelor și modalitățile în care un producător de medicamente poate oferi medicilor mostre gratuite de medicamente”. Decretul nr. 378 a intrat în vigoare la 21 mai 2011. Punctul 18.12 din Decretul nr. 378 prevede: „Este interzisă includerea, în publicitatea pentru un medicament adresată publicului, a unor informații care stimulează achiziționarea medicamentului, justificând necesitatea achiziționării acestuia prin prețul său, prin anunțarea unei reduceri speciale sau prin indicarea faptului că medicamentul este vândut la pachet, împreună cu alte medicamente (inclusiv la un preț redus) sau produse.”

III. Dreptul Uniunii Europene

- 8 Articolul 288 al treilea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede: „Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinat cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele”.
- 9 [omissis] [În ceea ce privește obiectivele Directivei 2001/83/CE, instanța de trimitere citează considerentele (2), (29), (40), (42), (43), (45) și (46) din aceasta].

[omissis]

Potrivit articolului 1 din Directiva 2001/83/CE, „medicament” înseamnă: „orice substanță sau combinație de substanțe prezentată ca având proprietăți pentru tratarea sau prevenirea bolilor umane. Sunt considerate, de asemenea, medicamente orice substanță sau combinație de substanțe care se poate administra oamenilor în vederea stabilirii unui diagnostic medical sau pentru restabilirea, corectarea sau modificarea funcțiilor fiziologice la oameni”.

Articolul 86 din Directiva 2001/83/CE, inclus în titlul VIII din aceasta („Publicitatea”), stabilește următoarea definiție a publicității pentru medicamente: „publicitatea pentru medicamente” include orice formă de informare la domiciliu,

prin contact direct, activități de prospectare sau de stimulare adresate să promoveze prescrierea, eliberarea, vânzarea sau consumul de medicamente”.

Articolul 87 alineatul (3) din Directiva 2001/83/CE prevede că publicitatea pentru un medicament trebuie să încurajeze utilizarea rațională a medicamentului, prin prezentarea obiectivă a acestuia și fără a-i exagera calitățile terapeutice, și să nu inducă în eroare.

La rândul său, articolul 90 din Directiva 2001/83/CE enumeră metodele de publicitate interzise [*omissis*] [citarea dispoziției respective; lista elementelor care nu trebuie să conțină publicitatea adresată publicului]

[*omissis*]

IV. Motivele pentru care Satversmes tiesa [Curtea Constituțională] are îndoieli cu privire la interpretarea dreptului Uniunii

- 10 [*omissis*] [aspecte procedurale].
- 11 Directiva 2001/83/CE a fost transpusă în ordinea juridică letonă prin Decretul nr. 378 [*omissis*]. [referire la procesul legislativ]. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că îndeplinirea obiectivului Directivei 2001/83/CE ar fi compromisă dacă un stat membru și-ar putea extinde obligațiile prevăzute de aceasta și ar putea introduce restricții suplimentare privind publicitatea. Prin urmare, Directiva 2001/83/CE a realizat o armonizare completă în domeniul publicității pentru medicamente, cazurile în care statele membre sunt autorizate să adopte prevederi care să se îndepărteze de normele stabilite prin această directivă fiind în mod explicit enumerate (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 8 noiembrie 2007, Gintec, C-374/05, [omissis] EU:C:2007:654, punctele 20 și 37*).

Decretul nr. 378 și dispoziția în litigiu care figurează în acesta reglementează modalitățile de publicitate pentru medicamente. Punctul 2.1 din Decretul nr. 378 precizează că dispozițiile sale se aplică oricărei forme de comunicare, activități și măsuri care vizează promovarea prescrierii, distribuirii sau utilizării medicamentelor, inclusiv publicitatea pentru medicamente adresată publicului.

În dreptul Uniunii, Directiva 2001/83/CE stabilește normele armonizate în domeniul publicității pentru medicamente. Articolul 86 alineatul (1) din Directiva 2001/83/CE prevede că publicitatea pentru medicamente înseamnă „orice formă de informare la domiciliu, prin contact direct, activități de prospectare sau de stimulare adresate să promoveze prescrierea, eliberarea, vânzarea sau consumul de medicamente”. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a concluzionat că rezultă din termenii dispoziției menționate, în special din expresia „orice formă”, că noțiunea de publicitate pentru medicamente reținută de legiuitorul Uniunii este foarte largă. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a subliniat că publicitatea nu reprezintă o simplă informare, cu alte cuvinte, că, din modul de redactare a articolului 86 alineatul (1) din Directiva 2001/8, în special, rezultă de asemenea că scopul

mesajului constituie trăsătura caracteristică esențială a publicității și elementul determinant pentru a distinge publicitatea de simpla informare. Atunci când mesajul vizează să promoveze prescrierea, eliberarea, vânzarea sau consumul de medicamente, este vorba despre publicitate în sensul Directivei 2001/83/CE. În schimb, o indicație pur informativă fără scop publicitar nu intră sub incidența prevederilor directivei menționate privind publicitatea pentru medicamente (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 5 mai 2011 MSD Sharp & Dohme, C-316/09, [omissis] EU:C:2011:275, punctele 29, 31 și 32*).

Reclamanta face referire la o hotărâre a Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată într-o cauză privind o reglementare care stabilea prețuri uniforme în farmacii și arată, în acest sens, că, atunci când se impune o restricție precum cea prevăzută de dispoziția în litigiu, revine legiuitorului sarcina de a prezenta o justificare bazată pe cercetări științifice (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 19 octombrie 2016, Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, [omissis] EU:C:2016:776, punctul 42*). Cu toate acestea, cauza respectivă se referea la libera circulație a mărfurilor și în aceasta nu era aplicabilă Directiva 2001/83/CE. Prin urmare, trebuie să se verifice dacă norma conținută în dispoziția în litigiu constituie o interdicție privind publicitatea în sensul Directivei 2001/83/CE și dacă această directivă este aplicabilă [*omissis*] [în litigiul principal].

În conformitate cu articolul 89 alineatul (1) litera (b) prima liniuță din Directiva 2001/83/CE, orice publicitate pentru un medicament trebuie să includă denumirea medicamentului. Din acesta rezultă că publicitatea pentru un medicament implică exclusiv publicitatea unui medicament concret și recunoscut. În ceea ce privește medicamentele eliberate pe bază de rețetă medicală, există o interdicție absolută privind publicitatea. Prin urmare, este permisă numai publicitatea pentru medicamentele care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală. Rezultă astfel că dispozițiile titlului VIII al Directivei 2001/83/CE, intitulat „Publicitate”, se referă la publicitatea pentru medicamente recunoscutibile în mod concret și care nu se eliberează pe bază de rețetă medicală, iar aceste dispoziții nu au scopul de a reglementa publicitatea serviciilor farmaceutice.

Dispoziția în litigiu nu impune ca publicitatea să includă informații referitoare la un anumit medicament, cu alte cuvinte denumirea medicamentului, ci interzice includerea în publicitatea pentru un medicament a anumitor informații, în special a celor care stimulează achiziționarea medicamentului, justificând necesitatea achiziționării acestuia prin prețul său. Din aceasta rezultă că, în măsura în care dispoziția în litigiu se referă la alte produse decât medicamentele, Directiva 2001/83/CE nu ar fi aplicabilă. Publicitatea în discuție în litigiul principal nu se referă la denumirea medicamentelor [*omissis*]. Prin urmare, este necesar să se examineze dacă activitățile reglementate de dispoziția în cauză pot fi incluse în domeniul de aplicare al Directivei 2001/83/CE.

Prin urmare, trebuie să se examineze dacă activitățile reglementate de dispoziția în litigiu pot fi incluse în domeniul de aplicare al Directivei 2001/83/CE.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat de asemenea că este de competența instanței naționale să determine dacă acțiunile în cauză constituie o formă de publicitate sau o formă de informare la domiciliu (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 2 aprilie 2009, [omissis] Frede Damgaard [omissis], C-421/07, [omissis] EU:C:2009:222, punctul 23*). În cazul în care activitățile la care se referă norma conținută în dispoziția în litigiu ar trebui considerate activități de informare, iar nu de publicitate pentru medicamente, Directiva 2001/83/CE nu ar fi aplicabilă.

În consecință, *Satversmes tiesa* [Curtea Constituțională] concluzionează că, [omissis] [în procedura principală], interpretarea Directivei 2001/83/CE este decisivă pentru analizarea dispoziției în litigiu. Trebuie să se stabilească dacă dispoziția în litigiu, care reglementează informațiile referitoare la prețul medicamentelor incluse în publicitatea pentru acestea, iar nu informațiile referitoare la medicamentele însele și la denumirea lor intră în domeniul de aplicare al Directivei 2001/83/CE. În plus, se ridică problema conformității Decretului nr. 378 cu obiectivul de armonizare a normelor privind publicitatea pentru medicamente urmărit de Directiva 2001/83/CE în cazul în care, în procedura principală, activitățile reglementate de dispoziția în litigiu, prin însăși natura sa, nu trebuie considerate publicitate pentru medicamente. Or, în textul Decretului nr. 378, activitățile respective sunt denumite publicitate pentru medicamente. În conformitate cu articolul 87 alineatul (3) din Directiva 2001/83/CE, publicitatea pentru un medicament este permisă atunci când încurajează utilizarea rațională a medicamentului fără a-i exagera calitățile. Prin urmare, restricțiile privind conținutul informațiilor furnizate în publicitatea pentru un medicament pot fi legate de calitățile medicamentului, dar nu și de prețul său.

Având în vedere considerațiile anterioare, există îndoieli rezonabile cu privire la aspectul dacă Decretul nr. 378 este contrar obiectivului de armonizare a normelor privind publicitatea pentru medicamente, urmărit de Directiva 2001/83/CE și la aspectul dacă această directivă a fost transpusă în mod efectiv în legislația națională a statului membru.

- 12 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene, interdicțiile conținute în directive trebuie să facă obiectul unei transpuneri exprese în legislațiile naționale (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 27 aprilie 1988, Comisia/Franța, 252/85, [omissis] EU:C:1988:202, punctul 19*). Interdicția prevăzută de dispoziția în litigiu nu corespunde niciuneia dintre formele de publicitate interzise enumerate la articolul 90 din Directiva 2001/83/CE. Prin urmare, se ridică problema dacă un stat membru are posibilitatea să extindă lista metodelor de publicitate interzise prevăzută la articolul 90 din Directiva 2001/83/CE, prin introducerea unei noi interdicții în legislația națională.

În vederea transunerii unei directive, este necesar în esență să se efectueze o interpretare a textului directivei în cauză (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 7 iunie 2005, [omissis] VEMW și alții, C-17/03, [omissis]*

EU:C:2005:362, punctul 41). Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că conformitatea cu Directiva 2001/83/CE a altor condiții decât cele prevăzute în mod expres la articolul 90 din aceasta poate fi evaluată pe calea interpretării, examinând, de exemplu, dacă interdicțiile în cauză răspund obiectivului Directivei 2001/83/CE – utilizarea rațională a medicamentelor – și necesității de a restrânge publicitatea excesivă și nepotrivită care ar putea afecta sănătatea publică (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 8 noiembrie 2007, Gintec, C-374/05, [omissis] EU:C:2007:654, punctele 35 și 55*).

În consecință, din articolul 87 alineatul (3) din Directiva 2001/83/CE ar putea decurge obligația statelor membre de a adopta o reglementare potrivit căreia publicitatea pentru medicamente adresată publicului să favorizeze utilizarea rațională a medicamentelor. Cu alte cuvinte, în opinia *Satversmes tiesa* [Curtea Constituțională], o legislație a unui stat membru care nu este menționată în mod expres la articolul 90 din Directiva 2001/83/CE și care nu se referă la formele de publicitate interzise de articolul respectiv, dar care favorizează utilizarea rațională a medicamentelor, ar putea fi conformă cu directiva menționată.

Din dispoziția în litigiu rezultă că este interzisă includerea, în publicitatea pentru un medicament adresată publicului, unor informații care stimulează achiziționarea medicamentului, justificând necesitatea achiziționării acestuia prin prețul său. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a examinat problema prețului medicamentelor într-o cauză privind libera circulație a mărfurilor, în care trebuia să stabilească dacă rezidenții unui stat membru puteau primi prin corespondență medicamente eliberate pe bază de rețetă medicală în alte condiții decât cele de achiziție din farmacie în statul membru al acestora. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că o concurență prin prețuri ar putea fi de natură să profite pacientului, în măsura în care ar permite eventual să se ofere medicamente eliberate pe bază de rețetă medicală la prețuri mai favorabile decât cele impuse la acel moment de statul membru respectiv. Protecția eficientă a sănătății și a vieții persoanelor impune în special ca medicamentele să fie vândute la prețuri rezonabile (*a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 19 octombrie 2016, [omissis] Deutsche Parkinson Vereinigung, C-148/15, [omissis] EU:C:2016:776, punctul 43*). Astfel, publicitatea privind prețurile medicamentelor nu este întotdeauna contrară obiectivului de încurajare a utilizării raționale a medicamentelor urmărit de Directiva 2001/83/CE.

În plus, în ceea ce privește dispoziția în litigiu, *Satversmes tiesa* [Curtea Constituțională] trebuie să stabilească dacă utilizarea rațională a medicamentelor este favorizată de faptul că reglementarea privind publicitatea pentru medicamente adresată publicului interzice aplicarea în privința medicamentelor a unei reduceri care stimulează achiziționarea unui medicament sub formă de pachet, împreună cu alte medicamente. Interdicția privind publicitatea pentru medicamente adresată publicului larg este justificată de protecția sănătății publice împotriva riscurilor „unei publicități excesive și nepotrivite”. Acest lucru rezultă din considerentul (45) al Directivei 2001/83, conform căruia publicitatea medicamentelor care nu se

eliberează pe bază de rețetă medicală poate fi permisă în mod excepțional, dar numai cu respectarea anumitor criterii stabilite prin lege.

Prin urmare, s-ar putea deduce că articolul 87 alineatul (3) din Directiva 2001/83/CE oferă statelor membre posibilitatea de a restrânge formele de publicitate pentru medicamente considerate în mod vădit excesive sau nepotrivite și care ar putea afecta sănătatea publică. În plus, condiția în cauză nu urmărește să restrângă publicitatea pentru medicamente în ceea ce privește un anumit produs, ci utilizarea nerățională a medicamentelor în general.

În consecință, pentru a aprecia conformitatea dispoziției în litigiu cu normele juridice de rang superior, *Satversmes tiesa* [Curtea Constituțională] trebuie să stabilească dacă dispoziția în litigiu, care are ca scop interzicerea publicității excesive sau nepotrivite pentru medicamente, este compatibilă cu obiectivul urmărit de Directiva 2001/83/CE.

13 Având în vedere considerațiile anterioare, s-ar putea trage concluzii divergente, și anume:

1) Activitățile menționate în dispoziția în litigiu nu constituie publicitate, în sensul Directivei 2001/83/CE, ci o indicare de informații, astfel încât această directivă nu este aplicabilă în litigiul principal.

2) Directiva 2001/83/CE a efectuat o armonizare completă, astfel încât statele membre sunt obligate să respecte restricțiile privind publicitatea pentru medicamente prevăzute la articolul 90 din aceasta și nu au posibilitatea să extindă lista formelor de publicitate interzise în legislația lor națională și să impună condiții suplimentare.

3) Cu toate că articolul 90 din Directiva 2001/83/CE nu conține o interdicție precum cea prevăzută de dispoziția în litigiu, statele membre au posibilitatea să adopte o reglementare menită să prevină publicitatea excesivă sau nepotrivită, care este contrară obiectivului Directivei 2001/83/CE și care nu încurajează utilizarea rațională a medicamentelor.

Satversmes tiesa [Curtea Constituțională] consideră că dispoziția în litigiu constituie o normă care reglementează publicitatea pentru medicamente. În opinia sa, Directiva 2001/83/CE ar putea permite o normă precum dispoziția în litigiu, având în vedere că aceasta este conformă cu obiectivele directivei respective.

În consecință, [omissis] [în procedura principală] trebuie să stabilească dacă Directiva 2001/83/CE se opune interdicției prevăzute de dispoziția în litigiu în ceea ce privește informațiile care pot fi incluse în publicitatea pentru medicamente adresată publicului. Deși Curtea de Justiție a Uniunii Europene a interpretat Directiva 2001/83/CE, există în continuare îndoieli cu privire la aspectul dacă directiva menționată interzice efectiv statelor membre să impună, în legislația lor națională, alte restricții privind publicitatea pentru medicamente adresată

publicului decât cele prevăzute la articolul 90 din directiva menționată, care conține lista formelor de publicitate interzise.

Prin urmare, soluționarea litigiului depinde de interpretarea dreptului Uniunii Europene. Astfel, împrejurările din [omissis] [procedura principală] justifică sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară.

Având în vedere considerațiile anterioare și în conformitate cu [omissis] articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene [omissis], Satversmes tiesa [Curtea Constituțională]

hotărăște:

1. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări [preliminare]:

1.1. Activitățile menționate în dispoziția în litigiu trebuie considerate publicitate pentru medicamente, în sensul titlului VIII din Directiva 2001/83/CE („Publicitatea”)?

1.2. Articolul 90 din Directiva 2001/83/CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care extinde lista formelor de publicitate interzise și impune restricții mai stricte decât cele prevăzute expres la articolul 90 din dispoziția menționată?

1.3. Reglementarea în discuție în litigiul principal restrânge publicitatea pentru medicamente cu scopul de a încuraja utilizarea rațională a acestora, în sensul articolului 87 alineatul (3) din Directiva 2001/83/CE?

2. Suspendă procedura până la pronunțarea unei hotărâri de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

[omissis] [aspect procedural]

Prezenta hotărâre nu poate face obiectul vreunei căi de atac.

[omissis] [semnături] [omissis]